

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 Januari 1881

MARKANTE FACETTEN

Pseudo gezondheidszorg (I): de gevaren van al dat vergoelijken

door *A. P. N. de Groot, arts, voorzitter*
Vereniging tegen de Kwakzalverij

INLEIDING

In onze serie „Repercussies naar aanleiding van het rapport van de Staatscommissie Medische Beroepsuitoefening” werd vorig jaar belicht hoezeer **slapheid van optreden** door de Overheid een consequente toepassing van de Wet Uitoefening Geneeskunst belet.

Verheerlijking van wetsovertreders door hun pleitbezorgers en andere verafgoders vergoelijkt wetenschappelijk niet-verantwoorde bemoeienis met andermans gezondheid.

Beide, bovenaangehaalde, misdadingen **verhinderen een ordentelijke behartiging van de gezondheidsZORG en ondergraven onze rechtsstaat** op schromelijke wijze.

Direct belanghebbenden pogen **uit deze situatie munt te slaan** door op verzachting, resp. verdwijnen, van de hinderlijke integrale verbodsbepalingen aan te dringen, onder de slagzin: Deze Wet leeft niet meer bij het Volk”.

Deze — doelbewust gepousseerde — kreet wordt, zonder enig nuchter zakelijke beoordeling, doch op louter gevoels- en/of geloofsoverwegingen door een groot deel van het Nederlandse volk klakkeloos overgenomen.

Zelfs de Staatscommissie-de Vreeze blijkt door deze — **op valse gronden stoevende** — leuze gebiologeerd te zijn. Zij poneert immers, dat „**die bepaling niet kan worden geacht op een algemene rechtsovertuiging te steunen**” (pag. 27 van haar rapport). Daarbij heeft ze zich kennelijk niet gerealiseerd, dat van een behoorlijke handhaving van de wettelijke bepalingen nimmer enige sprake is geweest. Ze besefte klaarblijkelijk niet, dat het vooral deze **persiflage van een wetshandhaving** is geweest, die in feite als oorzaak van de schending van wetsovertuigingen bij zo

vele — niet diepzinnig nadenkende — gevoelslieden moet worden gezien.

Haar denigrerende uitspraak had de Staatscommissie-de Vreeze pas mogen verbreiden als — **na opvullen van de bestaande lacunes** — géén daadwerkelijke verbetering tot stand zou zijn gekomen en daardoor een **zonder gewetensbezwaar negeren van de Wet** blijvend zou voortbestaan.

Naar onze mening zal — zodra de wettelijke bepalingen doeltreffend en gericht worden gehandhaafd — **de discriminerende bejegening** van de ZORG voor onze gezondheid een spoedig einde zijn bereid.

Als dan tevens door de Overheid eindelijk eens wordt overgegaan tot het verzorgen van een **duidelijke, objectieve, voorlichting** zal bovendien worden bereikt, dat het **inzicht in de (on)waarde van de zogeheten „alternatieve geneeswijzen”** bij het hele Nederlandse volk ten zeerste zal worden verhelderd.

Hoe noodzakelijk van wat wèl en wat niet in het belang moet worden geacht van de lichamelijke- en geestelijke gezondheidsZORG is tijdens de jaarswisseling in enige gevallen zéér duidelijk gebleken.

RADIO-MISKLEUN

1. De NOS-presentator Maarten Nederhorst heeft ons in de laatste drie dagen van het afgelopen jaar — **ongewild** — wel héél duidelijk voorgehouden hoe het nu juist niet moet. Hij deed dit met een trias radio-uitzendingen onder de suggestieve titel: „Is er leven na de dood?”

Deze trieste uitzending bleek het — **poevere** — resultaat te zijn geweest van een ellenlange band-opname, waarin mateloos moest worden uitgewist om de talloze voze gedeelten te elimineren. Wat tenslotte overbleef was ook nog zo **weinig overtuigend, inzake enige geloofwaardigheid van het spiritisme**, dat deze geesteskronkel wel moet worden gezien als elke wetenschappelijk-verantwoorde zekerheid te ontberen.

Een uitvoerige verhandeling in ons Maandblad van januari j.l. heeft dit wel onomstotelijk benadrukt.

Wat ons persoonlijk in deze radio-miskleun heeft getroffen is wel, dat de parapsychologen Dr. G. Zorab en Prof. Dr. W. H. C. Tenhaeff **zich niet hebben ontzien in eigen persoon medewerking te verlenen** aan een zo geestonterende, frustrerende, vertoning.

Beiden begingen de **ernstige psychologische fout openlijk te belijden** persoonlijk

VERVOLG OP BLZ. 6

UW CONTRIBUTIE VOOR 1975

ziet de penningmeester van onze vereniging graag tegemoet op Postgiro 32237 te Amsterdam of op Gemeentegiro Amsterdam K 1672.

• Tien gulden is de minimumcontributie; in verband met de sterke stijging van alle mogelijke kosten zal vrijwillige verhoging zeer op prijs worden gesteld! Dank U!

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeienis is KWAKZALVERIJ

lijk geloof te hechten aan de mogelijkheid van een — telepatisch — contact met overledenen. Beiden dekten zich daarna gezwind — wetenschappelijk — door op te merken „dat een redelijk bewijs voor het bestaansrecht van dit „geloof” echter alsnog ontbrak”.

Deze laatste bekentenis gaat — zielkundig gezien — aan het begripsvermogen van de heterogene luisterschare radicaal voorbij. Wat bij de — in dubio verkerende, naar iets dergelijks hunkerende — luisteraars in het (onder)bewustzijn blijft hangen is het feit, dat beide zeer geleerde intellectuelen onomwonden hebben verklaard in hun hart heilig overtuigd te zijn van een — spiritueel — leven na de dood.

HERSENSCHIMMEN

Dat is „des Pudels Kern” waaraan beide PARAPsychologen ONpsychologisch zijn voorbijgegaan. Als wetenschappelijk ontwikkelden hadden zij moeten beseffen géén medewerking te kunnen verlenen — noch te mogen geven — aan een dergelijke — geestelijk onhygiënische — hearing. Bovendien hadden zij de presentator ervan moeten overtuigen, dat een zó voos programma per sé een — geestelijke — milieu-verontreiniging moet opleveren.

In de laatste uitzending — op oudejaarsochtend — werden reacties, binnen gekomen op deze laag-bij-de-grondse uitzending, aan de ether toevertrouwd. Vrijwel alle, hierbij gepubliceerde, inspraken stonden in het teken van mysterieuze adhaesiebetuigingen. Hoe kon ook anders worden verwacht bij een zo onbegrepen, geheimzinnig, onderwerp.

Slechts één volkomen afwijzing van het gepresenteerde werd gepubliceerd: die van Mevrouw Meijers uit Rotterdam. Zij stelde de presentator de broodnuchtere vraag: „Weet U wel, wat U met het laten horen van stemmen van overledenen en het demonstreren van spiritistische séances eigenlijk wel doet? Misschien zijn er mensen, die volkomen in de vernieling raken door deze uitzendingen”.

De spijker precies bovenop zijn kop: Hulde, mevrouw Meijers, U heeft — pretentieloos — beide bovengenoemde betweters laten voelen en horen wat zijzelf in feite **bijtijds vóór het fatale rondbazuienen** van zulk soort hersenschimmen aan de — hiervoor verantwoordelijke — presentator hadden moeten bijbrengen.

IRISCOPIE

2. In het begin van het nieuwe jaar beïjverde de dagbladers zich alweer gezondheidsBEMOEIENIS middels wetenschappelijk niet-verantwoorde methoden op te hemelen. In het week-end nummer van de Gooi- en Eemlander van 4 januari

j.l. werd een levensgroot artikel over IRISCOPIE gepleegd. De — terzake volkomen niet bevoegde — journalist Hans Kuipers kreeg in de knuffelrubriek PL + US een volle pagina ter beschikking om de „genezeres” mevrouw Jacomina Landman Kaspers hierover haar onbevoegde hart uit te laten storten. Deze luchtte haar „Heilpraktiker- en Praktizijns geleerdheid” over: „ogen zeggen alles over de gezondheid, spiegel voor de inwendige mens” zonder dat een tegenstander in de gelegenheid werd gesteld haar geborneerdheid te weerleggen.

In het vervolg van deze reeks verhandelingen over de pseudo-alternativiteit van verschillende gezondheids-bemoeienissen komen wij nader op dit onderdeel terug.

MINISTERIE

3. Beter dan bovengenoemde — op sensatie rekenende — journalist heeft de redacteur van Het Binnenhof, Wim Buitenweg, begrepen, dat een — niet ter zake kundige — kroniekschrijver voor- zowel als tegenstanders moet horen alvorens te trachten zich — indien overigens mogelijk — een eigen oordeel te vormen.

In de weekend-rubriek „Finale” van dit dagblad publiceerde hij een — eveneens pagina-groot — artikel over kwakzalverij en haar bestrijding. Daarbij gaf hij, vrijwel woordelijk, hetgeen hij over dit onderwerp van ondergetekende vernam zo goed als dat, wat de „directeur” van de N.W.P., K. T. van der Plaats, tegenover hem heeft willen loslaten. Daarna gaf hij eigen inzicht over het besprokene weer onder het motto: „'t kan zwart en 't kan wit zijn”.

Hier willen wij met nadruk de aandacht vragen voor een bepaald onderdeel van zijn samenvatting: „**Het Ministerie van Volksgezondheid heeft klaarblijkelijk geen mening. Volgens een woordvoerder van dit Ministerie heeft men geen bemoeienis met de niet erkende geneeskunde. Dat is een zaak van het Ministerie van Justitie zegt men**”.

Toch wel je reinste FARCE MAJEUR naar onze mening.

Op zijn vraag aan het Ministerie van VOLKSGEZONDHEID om nadere gegevens over de stand van zaken inzake kwakzalverij en haar bestrijding op het huidige ogenblik krijgt deze nieuwsgaarder te horen: „**Man, wat dacht je wel? Ons Ministerie heeft totaal geen zorgen over de GezondheidsZORG; daarvoor moet U bij Justitie zijn!!!**”

Toen genoemde redacteur ons biechtte: „Ik zie het niet meer zitten, ik kan er niet meer bij” hielpen wij hem uit de droom door te verwijzen naar de nummers van ons Maandblad van verleden jaar, waarin wij in de rubriek „Repercussies” de **hekel hebben gehaald over het falen van de Overheid**.

Deze, historisch ware — maar wel zéér droeve — ervaring van een dagbladredacteur moet wel nadrukkelijk onder de aandacht van het hele Nederlandse volk worden gebracht, opdat er meer begrip zal ontstaan in het beoordelen van het ontstaan van de chaos ten opzichte van de Wet Uitoefening Geneeskunst.

In het vervolg van deze reeks PSEUDO GEZONDHEIDSZORG worden alle onderdelen, die moeten worden gerekend tot de zogenaamde „alternatieve geneeswijzen” aan een kritische beoordeling onderworpen. Dit lijkt ons juist in dit tijdschrift bijzonder noodzakelijk. Immers, hoe velen worden niet getrokken door het mysterieuze, door dat, wat zich niet door het verstand laat verklaren, naar wonderen. Niet beseffend dat de wonderdoeners een nieuw jasje gieten over hun bedorven spijzen.

A. P. N. DE GROOT

Parapsycholoog: streng regiem bij experimenten

„PARAPSYCHOLOGIE IS IN een aantal opzichten meer verwant met science fiction dan met een gevestigde tak van wetenschap. Het onderzoekerterrein is in veel opzichten nog onbekend. De parapsychologie hangt er ook maar een beetje bij binnen het wetenschappelijk establishment”. Aldus prof. Martin Johnson, de Zweedse parapsycholoog die op 1 april vorig jaar is benoemd tot gewoon hoogleraar aan de rijksuniversiteit in Utrecht.

Destijds heeft de Utrechtse parapsycholoog prof. dr. W. Tenhaeff heftig geprotesteerd tegen de benoeming van de Zweedse geleerde. Prof. Johnson pleit, aldus De Volkskrant, voor het aanleggen van een zeer streng regiem bij het doen van experimenten, waarbij van tevoren een nauwkeurige omschrijving van de proeven wordt voorgelegd aan het wetenschappelijk forum. Dat forum kan dan kritiseren en controleren. Naar zijn mening kan men zo voor een deel voorkomen dat fouten worden ingebouwd, iets wat volgens hem vaker dan men denkt bij wetenschappelijk onderzoek voorkomt.

Prof. Johnson verklaarde voorts ernaar te willen streven, de parapsychologie uit haar isolement te willen halen.

Chiropodisten bijeen

DE NEDERLANDSE VERENIGING voor Voetverzorging (Jac. Obrechtstr. 2 te Amsterdam) houdt onder auspiciën van de Nederlandse Federatie van Organisaties van Chiropodisten een Congres in het Troelstra-Oord te Beekbergen op zaterdag 22 en zondag 23 maart 1975.

Het congressthema luidt: „De schadelijke gevolgen van de civilisatie, invloeden op de gezondheid van been en voet”.

Er zijn sprekers uitgenodigd op het terrein van de dermatologie, bacteriologie, Revalidatie en Physiotherapie.

URI GELLER: 't zijn de elektronische foefjes, die het hem doen

URI GELLER, DE Israëliër die door de kracht van zijn gedachten vorken en lepels zou ombuigen, is wèl een zeer handig goochelaar maar paranormale krachten — neen die zijn er niet bij. Tot die conclusie kwam onlangs in een uitgebreid artikel in NRC Handelsblad de medische medewerker van dit blad, arts H. S. Verburgh — onze lezers niet onbekend.

Uri Geller, die o.a. als fotomodel en toneelspeler gewerkt heeft, werd een paar jaar geleden 'ontdekt' door de New Yorkse arts Andrija Puharich — een man, die over enige exotische buitenaardse connecties heet te beschikken en hiermee geregeld communiceert. Puharich, zo vertelt de heer Verburgh, lanceerde zijn pupil op het verwarrende toneel van de clairvoyance, telekinese en aanverwante (para)psychologische activiteit, en Geller maakte hier snel furore.

In het Stanford Research-instituut in Californië hebben twee laser-fysici, Targ en Puthoff, een aantal proeven met Geller gedaan. Natuurlijk zal men nieuwsgierig zijn naar het kunststukje dat het meest tot Gellers roem heeft bijgedragen: het verbuigen van sleutels, vorken, messen, lepels zonder dat hij ze aanraakt. Maar dan komt het. Het verslag dat Targ en Puthoff schreven wijdt daar maar een korte passage aan:

„Het is in brede kring gepubliceerd dat Geller heeft aangetoond te beschikken over het vermogen om metaal te buigen met paranormale methoden. Ofschoon metaalbuigen door Geller in ons laboratorium is waargenomen, zijn we niet in staat geweest de waarnemingen hiervan te combineren met experimenten die zo goed waren opgezet dat ze gegevens opleveren die steun verlenen aan de hypothese van een paranormaal verschijnsel”.

Radio-ontvanger in een tand

DIE ZIN WEKT achterdocht, vindt de heer Verburgh. En in de New Scientist heeft een auteur, Hanlon genaamd, opgemerkt dat het leek alsof de tekeningen die Geller bij de proeven moest maken hem waren ingefluisterd, dat hem dus werd voorgezegd wat hij moest doen.

Dat riekt naar iets anders dan naar paranormale begaafdheid, en die geur wordt nog moeilijker te negeren wanneer we weten dat, zoals Hanlon minutieus beschrijft, Uri's mentor Puharich een uiterst talentvol knutselaar in elektronica is. In 1966 kreeg hij een patent op een ontvanger van radio-signalen die verstopt kan worden in een tand. Het ding bestaat in verschillende variaties; één ervan is zo geconstrueerd, dat de drager de signalen kan horen zodra hij de tand met zijn tong aanraakt. Niemand in zijn omgeving merkt echter dat hij iets hoort, want het apparaat leidt de akoestische signalen rechtstreeks naar het inwendige gehoororgaan. De elektrische afscherming waarvan sprake

ke is in het artikel van Targ en Puthoff is volgens deskundigen die Hanlon geraadpleegd heeft, ten enenmale onvoldoende om eventuele signalen voor dit type ontvanger te onderscheppen.

Even naïef zijn de Amerikaanse auteurs geweest inzake de dobbelstenenproef, aldus Hanlon van de New Scientist. Er is al sinds jaren een speciaal soort dobbelstenen op de markt voor dit soort grapjes. Hij zit volgepakt met elektronica, en zodra hij stil ligt zendt hij een radiosignaal uit hoeveel ogen boven liggen.

Alleen al op het technische vlak is er dus aanleiding voor heel wat meer kritische achterdocht dan de laser-fysici Targ en Puthoff in hun experimenten aan de dag gelegd hebben. Ze schijnen zelfs niet gedacht te hebben aan dergelijke mogelijkheden, want ze vermelden nergens dat ze hun proefpersoon hebben onderzocht of laten onderzoeken om dergelijke apparaten te vinden.

De enige manier om te weten te komen hoe het met de tanden van Geller zit zou een Röntgen-onderzoek zijn. En dat nu heeft Geller altijd steevast geweigerd.

Geller geeft gigantische show

Een optreden van Geller is altijd een gigantische show, zegt Hanlon, en hij kan het weten want hij heeft zelf meermalen met Geller gewerkt en hem geobserveerd. Geller is onophoudelijk in beweging, richt

alle aandacht naar zichzelf of naar datgene waar hij de aandacht van de anderen op gericht wil hebben. Hij springt van de ene opdracht naar de andere, geeft de opdrachten meestal eerst een paar maal op, moet zich dan laten overtuigen dat hij het toch wèl kan, en voert ze dan onverwacht, zonder dat iemand precies ziet wat hij doet, uit.

Geller schijnt een meester te zijn in de kunst om met psychologische middelen zoveel verwarring te zaaien dat hij alles kan doen wat hij wil zonder dat anderen het opmerken, en om zijn omgeving te suggereren dat ze gezien hebben wat hij ze wilde laten zien.

Targ en Puthoff van de Universiteit van Stanford vermelden echter niets van dit alles. Zij wekken de indruk of Geller zich heel rustig heeft gedragen.

De conclusie van Hanlon is dan ook dat de beide heren zich hebben laten beetnemen en dat er voorlopig nog te veel verklaringen denkbaar zijn die binnen het normale liggen om de hypothese van een paranormaal verschijnsel te rechtvaardigen. Interessant is verder het commentaar van de redactie van *Nature*. Ook zij heeft ernstige twijfels over het onderzoek van het Stanford Research Institute. Als motieven om het stuk van Targ en Puthoff tóch te publiceren geeft zij o.a. het feit dat het werk uit een gerenommeerd wetenschappelijk instituut komt. En dan, aldus de redactie, moet het toch interessant zijn te zien dat Gellers meest spectaculaire claim, de metaalbuigerij, in feite door dit artikel ontzenuwd wordt . . .

Jammer voor Geller en voor de televisiekijkers die in januari vorig jaar dachten dat ze iets heel bijzonders meemaakten. Maar wel erg leerzaam, besluit arts Verburgh.

Magnetiseur krijgt laatste tijd meer jonge mensen

LOUTER EEN KWESTIE van handoplegging is het bij de magnetiseur S. Bakker uit Landsmeer, ontdekte Thijs Wartenbergh van de Noord-Amsterdammer. Aan het Loggerhof, Banne Buiksloot oefent Bakker praktijk uit. Thijs Wartenbergh vroeg ook de mening van de voorzitter van onze vereniging over magnetiseurs. Welnu — die loog er niet om.

Hij polste ook vier huisartsen in Amsterdam-Noord en Landsmeer. Alleen dokter Kramp zei: „Ik sta er niet negatief tegenover”. Dokter Kwint bleek niet in magnetiseurs te geloven. Dokter Sieswerda: „Het zijn bedriegers, geloof ik”. Dokter Bot: „Ik plaats magnetiseurs in de kwakzalvershoek”.

De heer Bakker verklaarde: „De natuurgenezer ziet de stoffelijke en geestelijke inhoud van zijn patiënt(e)”. Hij zei dat de laatste jaren meer jonge men-

sen op zijn spreekuur komen. Vroeger waren het voornamelijk mensen van tussen de 45 en 75 jaar.

Nog een opmerking van Bakker, kennelijk niet zo'n bescheiden mens: „De genezer kijkt verder dan een dokter”. Maar dat neemt niet weg, dat hij de bloeddruk en de polsslag van zijn patiënten controleert . . . Een typisch medische handeling van een onbevoegde.

Een bordje met „Erkend lid Nederlandse Werkgroep Paranormale Begaaafdheid” valt de bezoeker, die de praktijkkamer van S. Bakker wil betreden op.

Bakker, die eerst bij de Draka werkte, is nu 56 jaar. Hij zal zijn „kracht” tot de laatste dag van zijn leven bewaren, daar is hij zeker van. „Het is helaas wel zo, dat van de ongeveer 500 magnetiseurs in Nederland er 80 pct een hartverlamming krijgt. Niet zo'n leuk vooruitzicht”.

INDEX 1974

DE NUMMERS VAN dit register verwijzen — zoals dat in de jaargangen te beginnen met 1968 steeds het geval is — naar de bladzijden, die doorlopend zijn genummerd. In de jaren vóór 1968 werd eenvoudig verwezen naar de nummers van de maandbladen. De voorpagina's van de nummers van het Maandblad tegen de Kwakzalverij waren in 1974 als volgt genummerd: januari blz. 1, Februari blz. 5, maart blz. 11, april blz. 15, mei blz. 19, juni blz. 23, juli blz. 27, augustus blz. 31, september blz. 35, oktober blz. 39, november blz. 43, december blz. 47.

Aardstralen	7	— zuinigheid	25
Acupunctuur (Anglo Dutch College)	33	Index 1973	10
— (Eindhovens centrum)	13	Intelligentie voor 25,—	24
— (massage)	4	Iriscopie	25, 33, 50
— (tegen verslaving)	7, 18	Johnson, prof. Martin Ulrik	3, 10
Advertenties (Zweden)	14	Jongkees, prof. dr. L. B. W.	16
Aimé- (Aimanté-) armbanden	29, 42	Kantonrechter (Utrecht)	35
„Alternatieve” geneeswijzen	25	Kappers, J., arts	3
Armbanden (magnetische)	29, 41, 41	Knaap, Piet van der (Odidor-penningen)	42
Arts (predicaat)	43	Knobbeltje	28
Asbest	3	Kok (psychometrisch medium)	37
Astrologie	4, 46	Kosmos, meditatiecentrum	25, 46
Babypoeder (hexachlorofoen)	2	Kroetwesschen (Limburg)	8
Bekhoven, F. van (acupuncturist)	13	Kruidententoonstelling (Arnhem)	30
Beroepsgeheim	40	Kwakzalversoptocht	38
Bijvoet (Artemisia), toverkruid	8	Kwik in voedsel	41
Blécourt, prof. dr. J. J. de	7	Lichaam en geest (tijdschrift)	33
Blindedarm	32	Lippenstiften	18
Bloed als commercieel produkt	34	Lood in voedsel	41
Bosschiet, Mona (journaliste)	1	Majoha (helderziende)	37
Bottendokter Edwards, Engeland	7	Majafr (A. Frankenhuis)	37
Bovennatuurlijke tipgeverij	1	Markante facetten	
Brabantse dag (Heeze)	22, 38	(artikelserie A. P. N. de Groot)	
Buiter, J. E., bestuurslid	38		11, 15, 19, 23, 27
Buste-ontwikkeling	50		31, 35, 39, 43, 47
Chandu, Jack (astroloog)	46	Merriemelk	46
Consumentenbond	24	Milieuverontreiniging, geestelijke	1
Dagbladen	48	Moerbeij, De (reformcentrum)	38
Dag dokter (bundel)	25	Moosdijk, W. van de	1, 4
Dagmar (mevr. Wuyster-Meertens)		Multiple sclerose	17
helderziende	37	Naturalia (NWP)	33
Damesbladen	48	Nederl. Fusie paranormale genezers	46
Dappere Kees (kiezentrekker)	14	NWP (Ned. Werkgroep Praktizerende	
Doctor (titulatuur)	12, 43, 45	genezers)	33, 41
Dood door schuld	36	Occultisme (van den boze)	26
Dulk, Hetty den	38	Odidorpenningen (tegen reumatiek)	42
Farmaceutische industrie	2, 50	Ommen, J. van (Klazienaveen)	46
Frituren	18	Oorwrijfmethode	46
Gedachten (krachten)	8	Oppelaar, Bert (magnetiseur)	34
Geller, Uri	8, 12, 26	Opsporingsbevoegdheid	24
Geneesmiddelen, omzet	50	Paramedische beroepen	5
— restanten	3	Paranormale propaganda	46
Gisolf, Aart C., arts	41, 49	Parapsychologie	3, 10, 21, 35, 50
Goudsmit, mr. J. E., bestuurslid	17	Plaats, K. T. van der (NWP)	33
Grafchrift quacksalver	13	Placebo-effect	15, 18, 40
Groot, A. P. N. de	1, 5, 11, 15, 19, 23, 27, 31, 35, 39, 41, 47	Plinius	8
Heijligers, Cor, paragnost	49	Poliklinieken	37
Heksenvuurtje	14	Pro Juventutekalender	42
Helderzienden	37	Psychologie	40
— tv-programma	26	Radioprogramma's	48
Hersentumor	36	Reuma	7
Hexachlorofoen	2	Rhine, prof. J. B. (instituut Durham,	
Hoekendijk, Ben	13	Ver. Staten)	50
Homoeopatisch kuuroord	24	Roken	14
		S. (O.-), Nieuwleusen, gearresteerd	49

Samuels, dr. J., veroordeeld	22, 26
„Scherpenisse”, pseudo-arts	8
Sequah (Charles A. Davenport)	20
Sinjewel, J., genezer	45
Slaapmiddelen	34
Slankheidshotel	29
Slank worden (oorwrijfmethode)	46
Spiraaltje (verbogen)	26
Staatscommissie-De Vreeze	5, 11 e.v.
— critiek	12
Staatstoezicht	20, 23
Stoelenproef	30
Tandtechnicus	31
Televisiegevaaren	47
Tenhaef, prof. dr. W. H. C.	3, 13, 17, 18, 26, 35, 43, 46
Tijk (isolatie)	30
Toevallen	28
Tuberculose	28
Uden, C. L. A. van - „cosmetoloog”	45
Uitstraling	9
Valse hoop	50
Verbrugh, H. S. (NCR Handelsblad)	48, 49
Vermageringsriem	14
Vliet, mr. C. F. M. van	46
Vorken en lepels verbogen (Uri Geller)	8, 12
Vreeze, prof. De -	5, 11, 16
Wichelroede	18
Zenerkaarten	10
Zorab, dr. G. (over Tenhaeff)	13

Deodorants kunnen gevaarlijk zijn

MIDDELEN die de transpiratie verdrijven kunnen gevaarlijk zijn, zo heeft het weekblad Adformatie ontleend aan een onderzoek door het Amerikaanse regeringsbureau voor warenonderzoek gedaan. Dit onderzoek heeft twee jaar in beslag genomen. Ook in ons land zijn in de medische praktijk gevallen bekend waarop een overdreven gebruik van zweetverdrivende middelen tot ernstige ongemakken aanleiding gaf.

Veel middelen, die de onfris geurende bacteriewerking te niet doen hebben tot gevolg dat schadelijke bacteriën hun kans krijgen en ernstige ontstekingen veroorzaken. Bacteriedodende middelen komen ook voor in de zg. deodorantzepen die in de Verenigde Staten een omzet hebben verworven van 190 miljoen dollar ten koste van de gewone zepen. Slechts enkele van de honderden produkten die onder de naam van deodorant op de markt zijn gebracht zijn werkelijk onschadelijk, aldus het Amerikaanse onderzoek. In 1975 gaat de Amerikaanse Food- and Drug Administration optreden tegen fabrikanten die ten onrechte aan hun produkten klinkende eigenschappen toekennen.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** b.d. te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buiter **Apotheker**, **Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** b.d., 't Harde; P. L. Stal, **Arts** te Hilversum; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: S. Lelie, **Arts Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

BLZ. 8

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 10,—; studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum